

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
และปริณทลสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND BEING A PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY IN THE SCHOOL FOR THE DEAF BANGKOK
METROPOLITAN REGION UNDER THE SPECIAL EDUCATIONAL
ADMINISTRATION BUREAU

¹นุจรินทร์ ก้อนแก้ว และ ²สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี

¹Nutcharin Konkaew, and ²Somsak Aeamkongsee

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

College of Management University of Phayao, Thailand

¹Nutcharin15@gmail.com

Received: May 28, 2024; **Revised:** June 29, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริณทล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริณทล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริณทล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

¹นิสิต, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1 ได้กลุ่มตัวอย่างครูและบุคลากรโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 153 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .899 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r=.476$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) study the level of academic leadership in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau. 2) study the level of professional learning community in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau. 3) study the relationship between academic leadership with being a professional learning community of educational institutions in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau. The sample size was calculated using the program G*Power version 3.1. The sample was obtained by simple proportional random sampling. is a personnel teachers in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau. academic year 2023, 153 people. used to collect data was a questionnaire. There was content validity, the IOC value was 1.00, the confidence value of the whole questionnaire was .899. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, percentage and Pearson's correlation coefficient. The results of the research were as follows: 1) Academic Leadership in the school for the deaf Bangkok metropolitan region

under the special educational administration bureau, the overall level was at a highest level. 2) professional learning community in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau, the overall level was at a highest level. 3) relationship between academic leadership with being a professional learning community of educational institutions in the school for the deaf Bangkok metropolitan region under the special educational administration bureau, the overall level was at a Moderate level ($r = .476$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: academic leadership, professional learning community

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 2) กล่าวว่า โรงเรียนการศึกษาพิเศษ มีภารกิจในการดำเนินงานที่แตกต่างจากโรงเรียนปกติทั่วไป การบริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารทางการศึกษาพิเศษต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาพิเศษโดยตรง จะต้องมีความเข้าใจ มีน้ำใจ ความเสียสละและอดทน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยตรงกับทุกระดับ การที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในเรื่องการบริหารทั้งขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และการจัดการสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ มีทักษะการบริหารและมีความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการอีกด้วย ครูก (Krug, 1992, p 53 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565, หน้า 38-41) เสนอภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การบริหารหลักสูตร และการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการดังกล่าวสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์และจุดเน้นในมาตรฐานที่ 3 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566)

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาซึ่งสถานศึกษาจะมีคุณภาพได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาท

ของภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง การจัดการเรียนการสอนของครูที่มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (Perkey and Smith, 1993, p 114 อ้างถึงใน เอื้อมพร บ่อไทย, 2563, หน้า 13) ขณะเดียวกัน (Irfan and Usman (2017, p 175-186 อ้างถึงในธนิต รัตนศักดิ์ตา, 2565, หน้า 2) กล่าวว่า ปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเกี่ยวข้องกับการวางแผนหลักสูตร ขาดการฝึกอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสื่อสารและประสานงานมีน้อย เครือข่ายทางวิชาการยังไม่เป็นระบบจากนโยบายของรัฐบาลที่จะพยายามให้ครูเปลี่ยนบทบาทจากการสอนจากที่เน้นความรู้ ความจำมาสอนเชิงวิเคราะห์ กระบวนการศึกษาธิการได้นำหลักการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เข้ามาขับเคลื่อนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าของโลกให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่ตนเองมีความสนใจ มีการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยครูคอยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ครูผู้สอนจะเข้าใจวิธีการสอน รูปแบบ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้แตกฉานแล้วนำแนวทางที่ได้จากคำแนะนำในชุมชนไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการและเข้าร่วมอย่างเต็มใจร่วมสร้างบรรยากาศเหมาะสมต่อการเรียนรู้ อีกทั้งยังสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและลดอัตราการตกต่ำของนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้อีกด้วย (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2560, หน้า 208-219)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2566: 46) ได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาด้วยระบบและรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษา มีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร รวมทั้งบุคลากรสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและ/หรือมาตรฐานวิชาชีพ โดยกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานไว้ 6 กลยุทธ์ และในกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากร เน้นสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างครูผู้สอนที่มีปัญหาเดียวกันมีความต้องการร่วมกัน มาแลกเปลี่ยน เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา สามารถบริหารจัดการจัดการบริหารหลักสูตรและการสอน วางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งมีความสำคัญในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หากผู้บริหารแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่น สร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นผู้บริหาร ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหารจัดการ บริหารหลักสูตรและการสอน และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้การวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใช้การวิจัยแบบเชิงปริมาณ แบบการศึกษาความสัมพันธ์ (Relationship Study)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากร โรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 222 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากร โรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 153 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 2) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ด้านภาวะผู้นำร่วม 4) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย ร้อยละ 35.39 และเพศหญิง ร้อยละ 64.61 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 76.47 และปริญญาโท ร้อยละ 23.53 มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 41.18 และมีประสบการณ์การทำงาน สูงกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 58.82 ไม่มีวิทยฐานะ ร้อยละ 66.67 และมีวิทยฐานะ ร้อยละ 33.33

2. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 153		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การกำหนดพันธกิจ	4.42	0.25	มาก	5
2	การบริหารหลักสูตรและการสอน	4.64	0.19	มากที่สุด	1
3	การนิเทศการสอน	4.54	0.25	มากที่สุด	4
4	การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	4.59	0.24	มากที่สุด	3
5	การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน	4.63	0.24	มากที่สุด	2
รวม		4.56	0.23	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.23) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.19) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการกำหนดพันธกิจ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.25)

3. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม

ด้าน	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	n = 153		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	วิสัยทัศน์ร่วม	4.69	0.30	มากที่สุด	1
2	ทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.54	0.33	มากที่สุด	4
3	ภาวะผู้นำร่วม	4.47	0.42	มาก	5
4	การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.67	0.23	มากที่สุด	2
5	ชุมชนกัลยาณมิตร	4.55	0.39	มากที่สุด	3
6	โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.42	0.39	มาก	6
	รวม	4.56	0.18	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.18) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.23) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.39)

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตัวแปร	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y ₆)	(Y _{sum})
(X ₁)	.571**	.264**	.729**	.942**	.613**	.331**	.244**
(X ₂)	.681**	.439**	.454**	1.00**	.253**	.836**	.350**
(X ₃)	.573**	.620**	.670**	.799**	.830**	.899**	.889**
(X ₄)	.725**	.556**	.352**	.841**	.692**	.804**	.259**
(X ₅)	.677**	.676**	.323**	.447**	.919**	.970**	.871**
(X _{sum})	.517**	.531**	.281**	.391**	.483**	.845**	.476**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{sum}) มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Y_{sum}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.476$) และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X_1 - X_5) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Y_{sum}) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูงมาก คือ ด้านการนิเทศการสอน (X_3) ($r_{xy} = .889$) รองลงมา อยู่ในระดับสูงมาก คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (X_5) ($r_{xy} = .871$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ การกำหนดพันธกิจ (X_1) ($r_{xy} = .244$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ ควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารมีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้บริหารมีการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และผู้บริหารมีการนิเทศการสอนเพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง และเป็นที่ปรึกษากับครูผู้สอน ดังที่ เบนท์ (Bennctt, 1996, p 12 อ้างถึงใน วรรณา เฟื่องฟู (2558, หน้า 33) กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารควรมีทักษะซึ่งประกอบด้วยคณะครู นักเรียน โดยส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีเน้นโรงเรียนในเขตพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนา มีการวิเคราะห์และวิพากษ์ของผู้บริหารยุคใหม่และบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือคณะทำงานอย่างมีความชัดเจน รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 278) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นผู้นำมีภาพลักษณ์ของผู้บริหารและต้องเป็นผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ทางด้านวิชาการเพื่อปรับเปลี่ยนการบริหาร

โรงเรียนเสริมสร้างพลังผู้บริหารให้เป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและนักเรียนให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยจำนวน 8 เรื่อง ที่มีข้อค้นพบเช่นเดียวกัน ดังนี้ ชัมชียะห์ เมาลิดิน (2564) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นิยมพีชนะ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ญัฐิกา นครสูงเนิน และคณะ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก วิจิต สุขสันติภู (2565) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สุพรรณิ บุญหนัก (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงกรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ โอ ดอนเนลล์ และไวท์ (O'Donnell & White, 2005 อ้างถึงใน เกตุสุตา กิ่งกาจ, 2560, หน้า 57) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำโรงเรียนที่เน้น การพัฒนาบรรยากาศสัมพันธ์กับพันธกิจของโรงเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์การอ่านสูงกว่า

2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิสัยทัศน์ร่วม เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ เป็นชุมชนกัลยาณมิตร ทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ มีภาวะผู้นำร่วมกันและมีโครงสร้างสนับสนุน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังที่สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (2553) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นลักษณะของหน่วยงานหรือชุมชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ บำรุงรักษา พัฒนา ฟื้นฟู ปกป้อง คุ้มครอง พิทักษ์ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ และปลูกจิตสำนึกให้แก่สมาชิกได้เรียนรู้ด้วยวิธีการผ่านผู้รู้ สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้สมาชิก สามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะและมีระบบการจัดการความรู้ที่ดี สอดคล้องกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากร การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่ม ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ระหว่างครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาแบบกัลยาณมิตร สู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสิทธิภาพของผู้เรียนและความสุขในการทำงานร่วมกัน ทูล และหลุยส์ (Toole and Louis, 2002, p 11 อ้างถึงใน ปริญา อุปลา, 2564, หน้า 68) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มคน แลกเปลี่ยนและพูดคุยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและร่วมมือกันปฏิบัติงาน โดยมุ่งการเรียนรู้และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ณัฐภา นครสูงเนิน และคณะ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับครอว์ฟอร์ด (Crawford, 2004 อ้างถึงใน ธารธร ตันวิพงษ์ ตระกูล, 2562, หน้า 96) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม และความเชื่อในองค์กรแห่ง การเรียนรู้ พบว่า ภาวะผู้นำทำให้เกิดการพัฒนาและความยั่งยืนขององค์กร การใช้ข้อมูลที่ชัดเจน (hard data) นำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงความต้องการทีม ภาวะผู้นำสนับสนุนการปฏิรูปครู และวิสัยทัศน์ร่วมเป็นจุดรวมของการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การขาดแคลนเวลาขนาดของการควบคุม และความสามารถด้านสติปัญญาไม่เป็นไปตามกรอบแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทางบวก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องการให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ แต่ด้วยสภาพความเป็นจริงที่โรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนจึงไม่สามารถเน้นทางด้านวิชาการได้อีกทั้งยังขาดผู้นำทางวิชาการที่ต่อเนื่องทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจาก นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และณัฐิกา นครสูงเนิน และคณะ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก และปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้นำทางวิชาการจำเป็นต้องมีรูปแบบการปฏิบัติงาน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ มีเป้าหมายที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมอบหมายงานอย่างชัดเจน โดยมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชัดเจน นอกจากนี้ผู้นำทางวิชาการจำเป็นต้องให้การสนับสนุนที่ก่อให้เกิดและคงอยู่ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรและ

เป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ มีโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน มีการบริหารความเสี่ยง มีความเชื่อถือ และมีความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่สถานศึกษา ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- เกตุสุตา กิ่งกาจ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ซัมชียะห์ เมาลีดิน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ณัฐิกา นครสูงเนิน. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 10(31) , 7-18.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- ธราธร ต้นวิพงษ์ตระกูล. (2562). *รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคเหนือตอนบน*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- นิตดา เปี่ยมพีชนะ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา; การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษา; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.*
- ปานหทัย ธรรมรัตน์ และคณะ. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.*
- ปริญญา อุปลา. (2564). *รูปแบบการสร้างเสริมวัฒนธรรมการประเมินผลตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูระดับประถมศึกษา. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.*
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *พฤติกรรมการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: มติชน.*
- วรรณา เฟื่องฟู. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพมหานคร.*
- วิจิต สุขสันติกุล. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 20(38), 51-61.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการะบบราชการ. (2553). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เอี่ยมพร บ่อไทย. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.*
- Julie Anne Gray and Roxanne Mitchell. *Academic Optimism and Enabling School Structure:Predictors of Professional Learning Communities.* University of West Florida, University of Alabama.